

De gevolgen van Natura 2000 voor de drinkwaterbedrijven

De drinkwaterbedrijven in Nederland moeten in het kader van Natura 2000, het Europese netwerk van natuurgebieden, de waterwinningen binnen die natuurgebieden gaan toetsen op hun eventuele negatieve effecten op de natuur. Vooral de duinwaterbedrijven hebben veel winningen liggen in beschermde gebieden. Die beschermende maatregelen worden nu in Europees verband wat strenger. Volgens eerder IPO-onderzoek kost de stopzetting van een grondwateronttrekking meer dan de helft van de totale kosten van alle te nemen maatregelen ter bescherming van het milieu.

De Vogel- en Habitatrichtlijn vereist extra bescherming van natuurwaarden in de EU-lidstaten. Nederland wijst hiervoor 162 Natura 2000-gebieden aan, waarvoor beheerplannen worden uitgewerkt. Deze plannen moeten duidelijk maken welke maatregelen men neemt om de natuur veilig te stellen. Waterwinning moet een plek krijgen in die beheerplannen. Daarom verzorgden Vewin en Kiwa Water Research op 29 mei in Villa Sonsbeek in Arnhem een seminar voor de medewerkers van drinkwaterbedrijven die inhoudelijk en op strategisch niveau betrokken zijn bij het beleid ten aanzien van de bronnen voor de drinkwatervoorziening en het Natura 2000-beleid. Het merendeel van de waterbedrijven was aanwezig.

De drinkwaterbedrijven vrezen dat hun grondwaterwinningen in de natuurgebieden

verder onder druk komen te liggen met deze nieuwe regelgeving. Wanneer een winning gesloten of verplaatst moet worden, hangt daar een fors prijskaartje aan. Verdroging vormt het grootste knelpunt in de Natura 2000-gebieden. Uit onderzoek van Kiwa Water Research naar de knelpunten én mogelijkheden in 111 Natura 2000-gebieden blijkt verdroging door ontwatering het grootste probleem op te leveren. Verdroging door het onttrekken van grondwater vormt een kleiner probleem. Dat laatste, zo berekende Kiwa, loopt wel in de papieren: voor elf winningen in totaal 380 miljoen euro. Het totaalpakket aan maatregelen tegen verdroging omvat 682 miljoen euro, volgens hetzelfde onderzoek.

Toch gaat het niet om veel winningen. Zo hebben van de 100 grondwateronttrek-

kingen van Vitens er bijvoorbeeld 70 een relatie met Natura 2000, maar bij slechts een enkele waterwinning moet er iets gebeuren om de natuur beter te kunnen beschermen tegen met name verdroging.

In de hele discussie rond Natura 2000 speelt het begrip 'bestaand beleid' een cruciale rol. Het op 1 oktober 2005 vergund onttrekkingsniveau vormt daarbij de basis, niet de actuele onttrekking door een drinkwaterbedrijf. Bas Roels van het ministerie van LNV maakte de aanwezigen in Arnhem erop attent dat het doel - bescherming van de natuur, met name tegen verdroging - ook bij de waterbedrijven voorop moet staan. De locatie(keuze) voor een waterwinning moet goed bekeken worden. Bestaande winningen moeten getoetst worden aan de Natura 2000-doelen.

Één van de waterwingebieden van de Nederlandse drinkwaterbedrijven.

Rob Eijnsink (Vewin) beaamde dat drinkwaterbedrijven in feite ook belangrijke natuurbeheerders zijn. En hoewel een waterwinning als een groot openbaar belang wordt gezien, is ieder bedrijf volgens de Natuurbeschermingswet vergunningplichtig wanneer een grondwaterwinning leidt tot significante effecten op de natuur in dat gebied. Vewin stelt daarom voor dat de drinkwaterbedrijven een integrale aanpak van de verdroging in de beheerplannen opnemen. Vewin pleit er voor dat de drinkwaterbedrijven compensatie krijgen voor de te nemen maatregelen. Voor de elf prioritare gebieden gaat het zoals gezegd om 380 miljoen euro, voor alle gebieden samen om ongeveer 1,5 miljard euro.

Natura 2000 omvat in Nederland 162 gebieden met een totale oppervlakte van ruim één miljoen hectare. Daarvan beslaat het waddengebied en de delta 31 procent. In totaal gaat het dus om zo'n 300.000 hectare land oftewel tien procent van de oppervlakte van het Nederlandse vasteland.

Het doel van Natura 2000 is het instandhouden van de huidige soorten en habitats. De beheerplannen moeten duidelijk maken hoe dit gegarandeerd kan worden. Via vergunningverlening kan desnoods ingegrepen worden. En middels monitoring moet duidelijk worden hoe het werkelijk staat met de soorten en habitats in de Natura 2000-gebieden.

Afgelopen februari zijn de eerste drie gebieden definitief aangewezen: Voornes Duin, de duinen van Goerree en de Kwade Hoek én de Voordelta. Nog 116 gebieden moeten aangewezen worden voor september 2009. Voor 43 gebieden moet eerst nog een ontwerpbesluit opgesteld worden. Binnen drie jaar na aanwijzing moet er een beheerplan op tafel liggen voor de zes komende jaren. Het bestaande gebruik in de natuurgebieden mag doorgaan als het maar getoetst wordt en vergunningplichtig is. Volgens de zogeheten instandhoudingsdoelstelling mag compensatie van verloren gegane natuur eventueel buiten de grenzen plaatsvinden, als de landelijke staat van instandhouding maar gelijk blijft. In 2010 moet de teruggang van de biodiversiteit in Nederland gestopt zijn.